

Sbírka soudních rozhodnutí

Spojené věci C-325/18 PPU a C-375/18 PPU

Hampshire County Council

**v.
C. E.
a
N. E.**

[žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná Court of Appeal (Odvolací soud, Irsko)]

„Řízení o předběžné otázce – Naléhavé řízení o předběžné otázce – Soudní spolupráce v občanských věcech – Příslušnost, uznávání a výkon rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti – Mezinárodní únosy dětí – Nařízení (ES) č. 2201/2003 – Článek 11 – Žádost o navrácení dítěte – Haagská úmluva ze dne 25. října 1980 – Návrh na prohlášení vykonatelnosti – Žaloba – Listina základních práv Evropské unie – Článek 47 – Právo na účinné prostředky nápravy – Lhůta pro podání opravného prostředku – Usnesení o prohlášení vykonatelnosti – Výkon před doručením usnesení“

Shrnutí – rozsudek Soudního dvora (prvního senátu) ze dne 19. září 2018

- Předběžné otázky – Naléhavé řízení o předběžné otázce – Podmínky – Odloučení a vzdálení dítěte nízkého věku od jeho matky – Kroky podniknuté orgánem veřejné moci za účelem osvojení dítěte*
(Jednací řád Soudního dvora, článek 107; nařízení Rady č. 2201/2003)
- Soudní spolupráce v občanských věcech – Příslušnost, uznávání a výkon rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti – Nařízení č. 2201/2003 – Uznávání a výkon rozhodnutí – Oblast působnosti – Rozhodnutí soudu členského státu nařizující navrácení dítěte vydané bez žádosti podané na základě Haagské úmluvy z roku 1980 – Výkon tohoto rozhodnutí v souladu s obecnými ustanoveními kapitoly III nařízení – Přípustnost*
(Nařízení Rady č. 2201/2003, bod 17 odůvodnění a kapitola III)
- Soudní spolupráce v občanských věcech – Příslušnost, uznávání a výkon rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti – Nařízení č. 2201/2003 – Oblast působnosti – Pojem „občanskoprávní věci“ – Autonomní výklad*
(Nařízení Rady č. 2201/2003, čl. 1 odst. 1)
- Soudní spolupráce v občanských věcech – Příslušnost, uznávání a výkon rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti – Nařízení č. 2201/2003 – Oblast působnosti – Pojem „rodičovská zodpovědnost“ – Ustanovení poručníka dítěti – Zahrnutí*

[Nařízení Rady č. 2201/2003, čl. 1 odst. 1 písm. b) a čl. 1 odst. 2, čl. 2 odst. 7]

5. *Soudní spolupráce v občanských věcech – Příslušnost, uznávání a výkon rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti – Nařízení č. 2201/2003 – Uznávání a výkon rozhodnutí – Rozhodnutí, kterým se nařizuje ustanovení poručníka a navrácení dítěte, které bylo prohlášeno za vykonatelné v dožádaném členském státě – Výkon tohoto rozhodnutí před doručením prohlášení vykonatelnosti dotčeným rodičům – Nepřípustnost – Prodloužení lhůty pro podání opravného prostředku proti prohlášení vykonatelnosti – Vyloučení*

(Listina základních práv Evropské unie, článek 47; nařízení Rady č. 2201/2003, čl. 33 odst. 1 a 5)

6. *Soudní spolupráce v občanských věcech – Příslušnost, uznávání a výkon rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti – Nařízení č. 2201/2003 – Předběžná a zajišťovací opatření – Opatření přijatá soudem příslušným k rozhodnutí ve věci samé – Soudní příkaz směřující proti orgánu veřejné moci jiného členského státu, kterým se tomuto orgánu zakazuje, aby zahájil řízení o osvojení, nebo v něm pokračoval – Přípustnost*

(Nařízení Rady č. 2201/2003)

1. Viz znění rozhodnutí.

(viz body 42–44)

2. Obecná ustanovení kapitoly III nařízení Rady (ES) č. 2201/2003 ze dne 27. listopadu 2003 o příslušnosti a uznávání a výkonu rozhodnutí ve věcech manželských a ve věcech rodičovské zodpovědnosti a o zrušení nařízení (ES) č. 1347/2000 musí být vykládány v tom smyslu, že pokud je tvrzeno, že děti byly přemístěny protiprávně, rozhodnutí soudu členského státu, v němž měly tyto děti obvyklé bydliště, kterým bylo nařízeno navrácení těchto dětí a které následuje po rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti, může být v souladu s těmito obecnými ustanoveními prohlášeno za vykonatelné v hostitelském členském státě.

Je třeba uvést, že bod 17 odůvodnění nařízení č. 2201/2003 zdůrazňuje komplementaritu tohoto nařízení, když uvádí, že toto nařízení doplňuje ustanovení Haagské úmluvy z roku 1980, která je nicméně nadále použitelná. Skloubení těchto dvou nástrojů je upřesněno v čl. 11 odst. 1 nařízení č. 2201/2003, podle kterého musí soudy členského státu použít odstavce 2 až 8 tohoto článku na řízení o navrácení dítěte podle Haagské úmluvy z roku 1980. Je třeba konstatovat, že tato ustanovení nepožadují, aby se osoba, subjekt nebo orgán v případě, že údajně došlo k mezinárodnímu únosu dítěte, opírala o Haagskou úmluvu z roku 1980 s cílem požádat o bezodkladný návrat tohoto dítěte do státu jeho obvyklého bydliště. Nositel rodičovské zodpovědnosti tedy může v souladu s ustanoveními kapitoly III nařízení č. 2201/2003 navrhnout uznání a výkon rozhodnutí o rodičovské zodpovědnosti a o navrácení osvojených dětí soudem příslušným podle ustanovení kapitoly II oddílu 2 nařízení č. 2201/2003 i v případě, že nežádal o navrácení na základě Haagské úmluvy z roku 1980.

(viz body 48, 50, 51, 53, 62 a výrok 1)

3. Viz znění rozhodnutí.

(viz bod 55)

4. Na pojem „rodičovská zodpovědnost“ obsažený v čl. 2 bodě 7 nařízení č. 2201/2003 se vztahuje široká definice v tom smyslu, že zahrnuje veškerá práva a povinnosti fyzické nebo právnické osoby týkající se dítěte nebo jmění dítěte, která jsou jí svěřena rozhodnutím, právními předpisy nebo právně závaznou dohodou (rozsudky ze dne 27. listopadu 2007, C, C-435/06, EU:C:2007:714, bod 49, a ze dne 26. dubna 2012, Health Service Executive, C-92/12 PPU, EU:C:2012:255, bod 59).

Je třeba konstatovat, že výkon pravomoci soudu ustanovit poručníka zahrnuje výkon práv týkajících se dobrých životních podmínek a vzdělávání dětí, která jsou obvykle vykonávána rodiči ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. a) nařízení č. 2201/2003, či dokonce aspekty týkající se poručnictví a opatrovnictví, ve smyslu čl. 1 odst. 2 písm. b) tohoto nařízení. Jak uvedl předkládající soud, převedení práva péče o dítě na správní orgán rovněž spadá do oblasti působnosti uvedeného nařízení.

(viz body 57 a 58)

5. Článek 33 odst. 1 nařízení č. 2201/2003, nahlížený ve světle článku 47 Listiny základních práv Evropské unie, musí být vykládán v tom smyslu, že v takové situaci, jako je situace ve věci v původním řízení, brání výkonu rozhodnutí soudu členského státu, kterým bylo nařízeno ustanovení poručníka pro děti a jejich navrácení a které bylo prohlášeno za vykonatelné v dožádaném členském státě před tím, než bylo doručeno prohlášení vykonatelnosti tohoto rozhodnutí dotčeným rodičům. Článek 33 odst. 5 nařízení č. 2201/2003 musí být vykládán v tom smyslu, že lhůta pro podání opravného prostředku stanovená v tomto ustanovení nemůže být prodloužena rozhodnutím soudu, k němuž byl podán návrh na zahájení řízení.

V tomto ohledu je třeba připomenout, že funkcí požadavku na doručení rozhodnutí, kterým se povoluje výkon rozhodnutí, je jednak chránit práva strany, vůči níž je výkon navrhován, a jednak umožnit, na úrovni dokazování, přesné počítání závazné a kogentní lhůty pro podání opravného prostředku stanovené v článku 33 nařízení č. 2201/2003 (obdobně viz rozsudek ze dne 16. února 2006, Verdoliva, C-3/05, EU:C:2006:113, bod 34).

Tento požadavek na doručení, jakož i společné předkládání informací týkajících se opravného prostředku, umožňuje zajistit, že strana, vůči níž je výkon navrhován, má právo na účinný opravný prostředek. K tomu, aby bylo možno mít za to, že dotčená strana měla ve smyslu článku 33 nařízení č. 2201/2003 možnost využít opravného prostředku proti rozhodnutí o vykonatelnosti, musí tedy znát obsah tohoto rozhodnutí, což předpokládá, že jí bylo rozhodnutí doručeno (obdobně viz rozsudek ze dne 14. prosince 2006, ASML, C-283/05, EU:C:2006:787, bod 40).

(viz body 69, 70, 82 a výrok 2)

6. Nařízení č. 2201/2003 musí být vykládáno v tom smyslu, že v takové situaci, jako je situace ve věci v původním řízení, nebrání tomu, aby soud členského státu přijal zajišťovací opatření ve formě soudního příkazu směřujícího proti orgánu veřejné moci tohoto jiného členského státu, kterým se tomuto orgánu zakazuje, aby zahájil řízení o osvojení dětí před soudy dotčeného druhého členského státu, na jehož území děti pobývají, nebo v něm pokračoval.

Navíc podle samotného znění čl. 1 odst. 3, písm. b) nařízení č. 2201/2003 rozhodnutí o tomto osvojení a opatření, která mu předcházejí, nespádají do oblasti působnosti tohoto nařízení.

(viz body 93, 94 a výrok 3)